

Logos GROEP 3

Doorlopend woordkennis opbouwen
in de middenbouw,
ook bij het (leren) lezen

OP SCHOOL ÉN THUIS

Wat is LOGO groep3?

LOGO groep3 is hét hulpmiddel om de woordenschat van kinderen in groep 3 snel en systematisch uit te breiden. Leerkrachten krijgen materialen in handen om kinderen meer én beter woorden te leren: niet in aparte lesjes, maar geïntegreerd in de dagelijkse onderwijsactiviteiten. Leerkrachten zien vaak grote verschillen in woordkennis bij hun leerlingen in de groep. Ze willen de achterstanden zo snel mogelijk verkleinen.

In groep 3 komen vaak al schoolse woorden aan bod en moeten abstracte woorden uitleg krijgen. LOGO groep3 biedt alles wat hiervoor nodig is: een schat aan illustraties, uitgewerkte voorbeelden en korte scripts voor instructie, zodat de leerkracht er niet veel extra tijd aan kwijt is.

Voor het inoefenen vindt de leerkracht bij alle woorden ideeën voor herhalingsactiviteiten, spelletjes, gesprekken en boeksuggesties, zodat woorden bij het (voor)lezen terugkomen. Voor de individuele verwerking en verdieping van kennis zijn er werkboeken met leuke en uitdagende speel-leeroefeningen.

Ook kunnen de kinderen digitaal oefenen, zodat ze de woorden en betekenissen niet meer vergeten. Zo komt voor alle leerlingen een snelle woordenschatgroei binnen handbereik. De leerkrachten kunnen er met LOGO groep3 voor zorgen dat ook de minder taalvaardige leerlingen een inhaalslag kunnen maken en zodoende mee kunnen komen.

Meer, beter en sneller woorden leren

Het netwerk

Woorden leren is niet zomaar rijtjes woorden toevoegen aan een berg eerder opgedane woordkennis. Woorden en hun betekenissen zijn in het geheugen van mensen met elkaar verbonden in een netwerk van betekenissen (*de hond - de kat - het huisdier*). Bij het leren van nieuwe woorden (*de cavia*) gaat het om aanhaken en leggen van nieuwe betekenisverbindingen. Hoe hechter het woord(kennis)netwerk, des te sneller woorden tijdens het spreken of lezen 'herkend' worden én hoe makkelijker nieuwe woorden kunnen worden ingepast. Er is veel winst te behalen als het onderwijs aansluit bij dit principe. Door nieuwe woorden niet los aan bod te laten komen, maar te werken aan een logische opbouw van het kennisnetwerk. LOGO draagt bij aan meer en beter woorden leren, doordat woorden voorgestructureerd zijn in woordclusters (*de halsband - de riem - uitlaten; volhouden - opgeven; de planeet - de aarde - de ruimte - het heelal*).

Woorden clusteren en aanhaken

Het clusteren van woorden, zoals dat bij LOGO gebeurt, komt het woordenschatonderwijs in meerdere opzichten ten goede.

- 1. De woordkennis wordt verdiept.** Door woorden in onderling verband aan te bieden worden de betekenissen breder belicht; de woorden *blind* en *doof* bijvoorbeeld, zijn geclusterd onder het woord *de handicap*.
- 2. De woordenschatuitbreiding wordt versneld.** In een woordcluster leren kinderen meerdere woorden tegelijk in hun onderlinge samenhang (bijvoorbeeld: *het onweer, de bliksem en de donder*). Dat betekent twee, drie of vier woorden in de tijd van één!
- 3. Het aanhaken van nieuwe woorden wordt vergemakkelijkt.** Als kinderen bijvoorbeeld het cluster *het materiaal - het fluweel - het leer - de zijde - het bont* hebben geleerd, kunnen woorden als *de katoen* of *het satijn* er later makkelijk bij worden aangehaakt.

Hoe helpt LOGO de leerkracht?

Er zijn verschillende materialen waar de leerkracht uit kan putten: kant-en-klare woordwebben met bijbehorende leerkrachtkaarten, praatplaten en een woordkalender. Bij alle woordclusters zijn betekenissen én betekenisverbindingen duidelijk in beeld gebracht. De bijbehorende leerkrachtkaarten geven praktische

suggesties voor het aanbieden, verwerken en inoefenen van de woorden. De woordwebben komen als geheugensteun op de woordmuur in de groep te hangen. Dan kunnen kinderen 'afkijken' of ernaar terugwijzen bij het herhalen van de woorden. Er zijn ook praatplaten met duidelijke afbeeldingen van te leren woorden. De woordkalender is gereserveerd voor 'de woorden van de week', die de leerkracht aanbiedt door ze in te vlechten in het dagelijkse taalgebruik.

Gecombineerd uitleggen en uitbeelden

De uitdaging is om de betekenissen goed te verduidelijken. Daarom biedt LOGO de leerkrachten effectieve, woordelijk uitgeschreven scripts, met een korte krachtige uitleg en visuele ondersteuning. Het gaat om instructiemomenten, die niet langer dan 2 tot 3 minuten per woordcluster duren, zodat tijd wordt bespaard. Het gecombineerd uitleggen en uitbeelden zorgt voor beter leren en maakt het makkelijker om woorden te onthouden: kinderen krijgen letterlijk en figuurlijk zicht op de betekenissen van woorden. Dat maakt woorden leren leuk en laagdrempelig.

LOGO zorgt voor een logische opbouw van woordkennis en helpt de leerkracht om de woorden effectief aan te bieden en in te oefenen.

Doorlopend woordkennis opbouwen

Veel nieuwe woorden in een beperkte tijd

Er is in de onderbouw veel aandacht voor woordenschat; tóch schiet de woordkennis van kinderen vaak nog tekort.

Leerlingen die onvoldoende woordkennis hebben, ondervinden moeilijkheden bij het begrijpen van teksten. Ze missen gauw de nuances of verliezen hun aandacht. Veel leerkrachten zouden graag meer willen doen, maar er zijn zo veel woorden te leren en de tijd is beperkt. Het is juist voor de minder taalvaardige leerlingen in groep 3 belangrijk om de lijnen door te trekken, zodat ze niet verder achterop raken.

Woordselectie en doorgaande lijn

LOGO groep3 biedt uitkomst. Het helpt de leerkracht door:

- **de selectie van belangrijke groep 3 woorden.** Uit de veelheid van woorden is een weloverwogen keuze gemaakt van nieuwe woorden die vaak voorkomen in groep 3. Die woorden moeten de leerlingen leren om goed mee te kunnen komen in de klas. De woorden zijn geselecteerd uit bestaande frequentielijsten (de WAK en de Basilex) en in LOGO groep3 kant-en-klaar uitgewerkt.
- **in een doorgaande lijn voort te bouwen op de eerder aangeleerde woorden van groep 1 en 2.** Het is zonde van de onderwijstijd als er tijd wordt besteed aan woorden die kinderen al kennen. Er zijn nog zoveel te leren woorden! Kinderen moeten nieuwe woorden leren en hun woordkennis daadwerkelijk uitbreiden.

Steeds meer abstracte woorden

Gaat het bij kleuters om de verwerving van een basiswoordenschat, in groep 3 is er vooral aandacht voor opbouw van een schooltaalwoordenschat. Er komen gaandeweg steeds meer abstracte woorden en begrippen aan de orde zoals *het leger* - *de oorlog* - *de vrede*, *de aanbidding* - *de reclame* - *de korting en tegelijkertijd* - *van tevoren* - *naderhand*. Ook voor deze woorden, waarvan de betekenis niet direct in een plaatje te vatten is, zijn speciale illustraties gemaakt die de uitleg visueel ondersteunen.

Woordkennis en tekstbegrip

Groep 3 is ook het schooljaar waarin de nadruk ligt op leren lezen. Daarbij komt het accent te liggen op tekstbegrip. Woorden en hun betekenissen vormen

Het kunnen begrijpen van geschreven teksten is voor kinderen essentieel om goede resultaten te behalen op school.

Tallose studies hebben aangetoond dat een goede woordenschat de belangrijkste voorspeller is voor het begrijpen van teksten.

de sleutel tot begrijpend luisteren en lezen. Kinderen moeten de kans krijgen om de betekenis van woorden uit te diepen in verschillende contexten. LOGO groep3 geeft veel praktische tips voor verdieping van de betekeniskennis, zowel in korte gesprekjes als bij het lezen. Een woord als *de gezondheid* bijvoorbeeld, wordt gebruikt in de context van *de voeding* (gezond eten) en *de beweging* (gezonde activiteiten). Binnen dit kader kan als verdieping het woord *de vitamine* worden aangehaakt. In de interactie worden kinderen geprikkeld om de nieuwe woorden aan te haken bij bestaande kennis en zich zo de woordbetekenissen eigen te maken. LOGO geeft bij elk woordcluster suggesties. Zo krijgen kinderen inzicht in de gebruiksmogelijkheden en betekenisnuances van de woorden en wordt hun kennis van de nieuwe woorden verdiept. Ook zijn er veel suggesties voor groeps- en tweegesprekken waarbij leerlingen worden uitgedaagd om zelf woorden actief te gebruiken.

Met LOGO groep3 kan iedere leerkracht succesvol aan woordenschat werken dankzij:

- een gerichte selectie van woorden, passend bij de specifieke lespraktijk
- een goede netwerkopbouw en een hechte kennisstructuur
- duidelijke uitleg van woordbetekenissen in een visuele context

LOGO groep 3
voor de leerkracht per groep:
160 woordkaarten met alle
didactische aanwijzingen
160 kant-en-klaare woordclusters
voor op de woordmuur
20 praatplaten met tips voor de
leerkracht
40 kalenderbladen met de
woorden van de week
LOGO-digitaal

Consolideren en controleren

Geletterdheidopdracht
• Geef elk van de kinderen een (pagina uit een) tijdschrift, een potlood en een liniaal.
- Zet een streep (lijn) onder elk woord dat begint met dezelfde letter als je naam.
- Zet een stippellijn onder elk woord dat begint met dezelfde letter als je achternaam.

Gecijferdheidopdracht
• Geef de kinderen in duo's de opdracht om voorwerpen in de klas te meten: iets wat kleiner is dan 5 cm, iets tussen 10 en 20 cm in, en iets wat groter is dan 20 cm.
- Julie gebruiken natuurlijk een liniaal!

Tekenopdracht (in duo's)
• De ene leerling trekt een streep (lijn) op een leeg papiertje, de ander maakt er een tekeningetje van.

Meenemen in de klassenroutines
• Benut situaties om de woorden te laten terugkomen. Voorbeelden:
- (op het bord) Onder dit woord zet ik even een stippellijn.

• Als kinderen een streep trekken kennen, haak je een lijn trekken aan.
- Consolideer het woord door het mee te nemen in je taalgebruik en in de consolideeroefeningen.
• In de loop van de week haak je de kantlijn en zeggen de lijn waarachter je begint met schrijven. In een boek heb je ook een kantlijn (aanwijzen in een boek).
- Consolideer het woord door het mee te nemen in je taalgebruik.

- (op het bord) O, dit woord heb ik niet goed geschreven, ik streep het door.
- (bij het werken in een schriftje) Je schrijft niet in de kantlijn, hè. De kantlijn blijft leeg.

Woorden herhalen, herhalen, herhalen

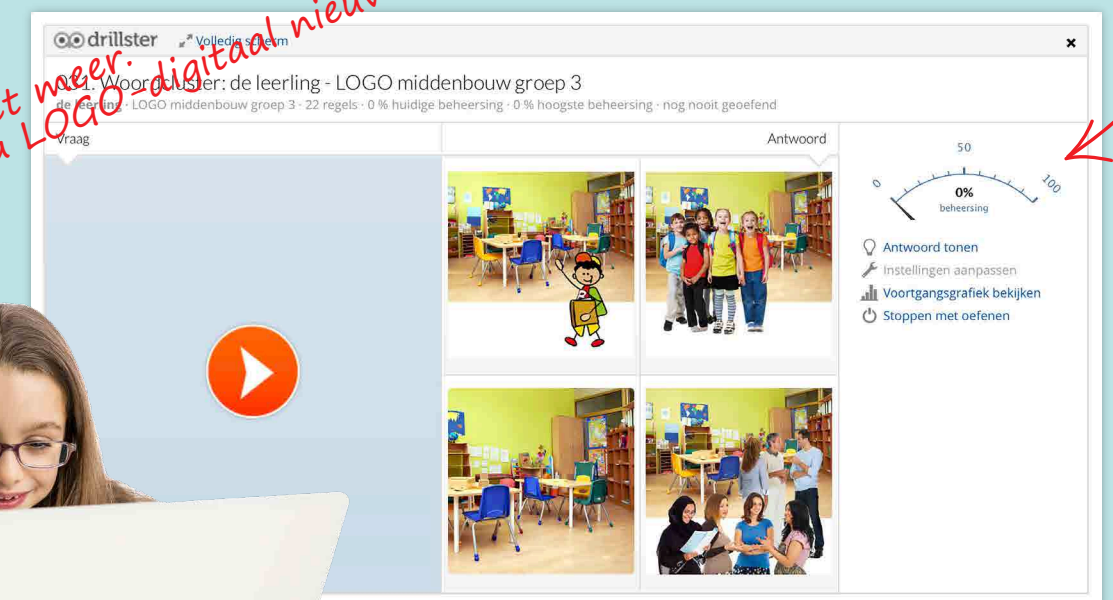
Het is natuurlijk de bedoeling dat kinderen de aangeboden woorden goed onthouden. Herhaling is hier het sleutelwoord! In de praktijk zijn er nogal wat vragen. Hoe zorg je dat het leuk en afwisselend blijft? Hoe houd je het voor de kinderen plezierig en uitdagend? Hoe zorg je dat kinderen ook op de lange termijn de woorden niet vergeten? Op de leerkrachtkaarten geeft LOGO groep3 praktische ideeën voor gevarieerd consolideren, waarbij de woorden stelselmatig terugkomen in spelletjes, beweeg- of bespreekopdrachten, teken- of knutselactiviteiten en geletterd- of gecijferdheidopdrachten.

LOGO groep 3 digitaal

Om het herhalen te vergemakkelijken heeft LOGO groep3 ook een digitale component. Kinderen kunnen zowel op school als thuis in hun eigen tempo met de woorden aan de slag en zo de woorden extra oefenen tot ze geleerd zijn. In het digitale programma krijgt de leerling direct feedback op de gegeven antwoorden. Dit versterkt het leereffect. Bovendien onthoudt het programma voor elke individuele leerling welke antwoorden fout waren: die vragen komen dan opnieuw terug, net zolang tot het woord geleerd is.

Dit klopt niet meer.
Deze pagina LOGO digitaal nieuw maken

Haal zo snel mogelijk de 100% score!

LOGO-digitaal

Werken met LOGO groep3: makkelijk en plezierig

Met LOGO groep3 leren kinderen woorden, betekenissen en betekenisverbindingen die de kans op schoolsucces vergroten. Alle woorden zijn kant-en-klaar uitgewerkt, zodat leid(st)ers en leerkrachten een minimale voorbereidingstijd nodig hebben. Zo kunnen ze hun aandacht richten op een functioneel taalaanbod, waarbij veel meer woorden en betekenissen spelenderwijs aan de orde komen.

De woorden zijn zo uitgewerkt dat:

- elke leerkracht er direct in groep 3 mee aan de slag kan
- de woorden niet alleen uitgelegd worden

(semantiseren), maar er ook voldoende handreikingen zijn voor het speels herhalen en inoefenen van woorden (consolideren)

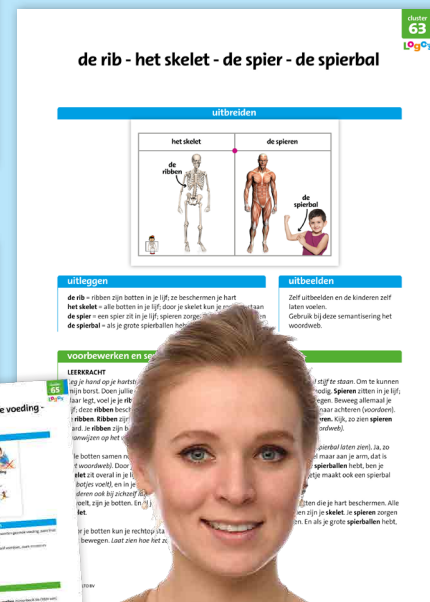
- leerkrachten meteen duidelijke voorbeelden en beeldmateriaal kunnen inzetten om betekenissen te verduidelijken
- het aanbieden en inoefenen van de woorden in elke methode of activiteit is in te passen
- individuele leerlingen binnen een digitale omgeving op school en eventueel thuis op maat kunnen oefenen
- woorden terugkomen in ontluikende geletterd- en gecijferdheidsactiviteiten

woordkalender

leerkrachtkaarten

woordwebben

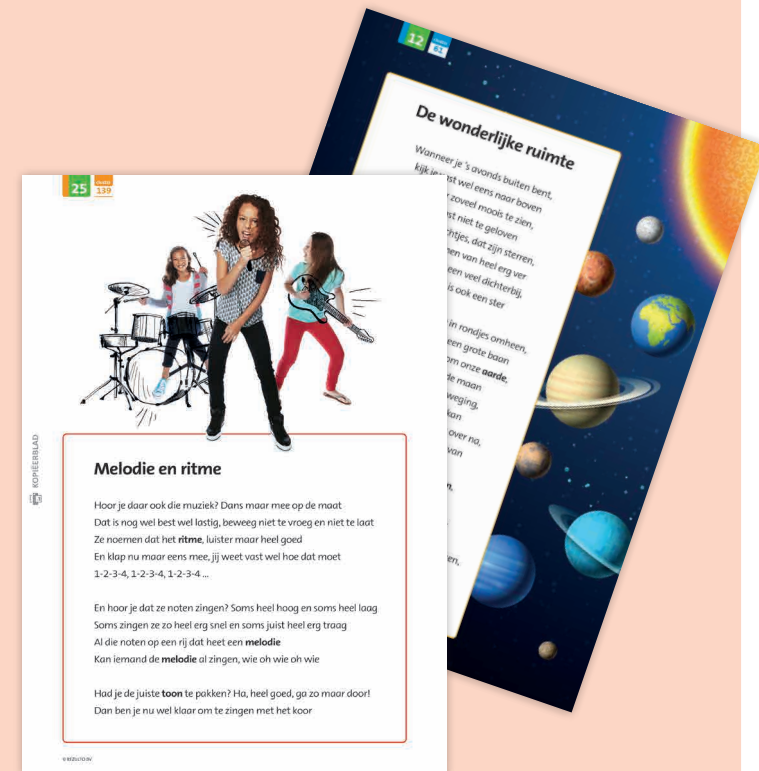
praatplaten

LOGO groep3 voor de leerling:
160 woordclusters van
20 plaatplaten
28 (voor)leesbladen bij de liedjes
en versjes
64 speelleerbladen
bij de woorden

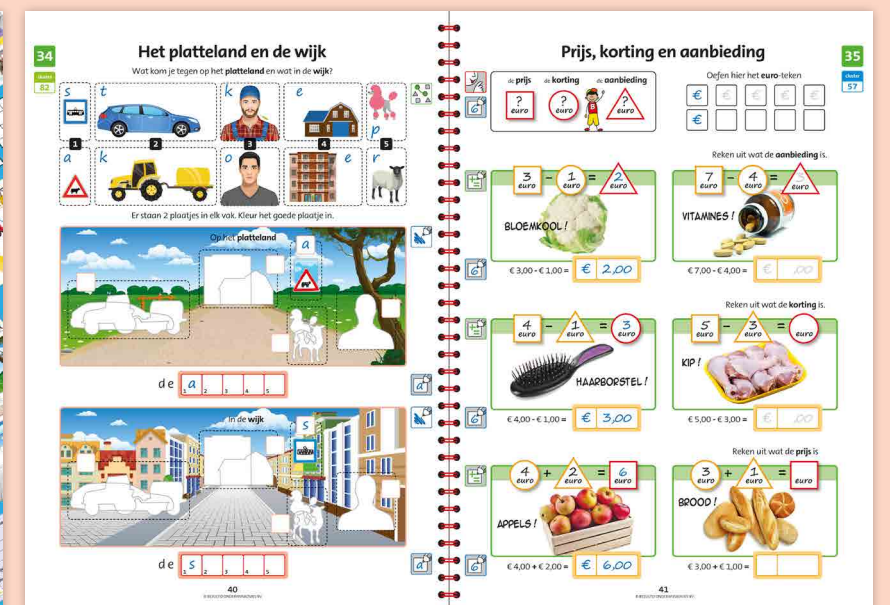
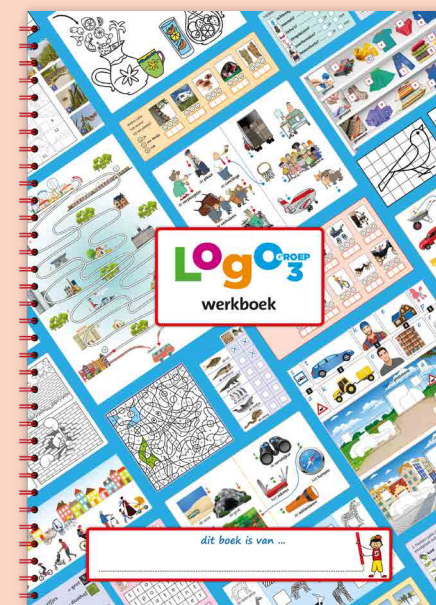
Leerlingmateriaal

Voor leerlingen is er niet alleen digitaal oefenmateriaal. Het is goed om ook op papier woorden (mee) te lezen en te schrijven. Er zijn speciaal voor LOGO groep3 liedjes & versjes geschreven waarin de nieuwe woorden terugkomen. De liedjes en versjes zijn op het digibord te beluisteren. De teksten staan op kopieerbladen. Leerkrachten kunnen ze aan de kinderen en de ouders uitdelen om samen te lezen.

Verder zijn er werkboeken voor de leerlingen, met veel speel-leeroefeningen die ze op school en thuis kunnen doen nadat de betreffende woordwebben of praatplaten zijn behandeld. De leerlingmaterialen maken het mogelijk om ouders bij het woordenschatonderwijs te betrekken. De uitdagende en leuke opdrachten motiveren kinderen tot gebruik van de woorden, terwijl ze hun kennis rond de woorden uitbreiden.

liedjes & versjes

het LOGO groep3 werkboek

Logo GROEP 3

Het zou mooi zijn als Lithografen een nieuwe foto maakt van de nieuwe mappen (hier staat nog 'LOGO Middenbouw' op).

Achterop de brochure van LOGO 3000 staat een verwijzing naar het vervolg: LOGO groep 3. Hier ook een kader maken met verwijzing naar LOGO Stw 4-5?

Losbladig, dus de leerkracht kiest

Het unieke losbladige systeem van LOGO stelt leerkrachten in staat het woordenschatonderwijs te integreren in de bestaande onderwijsleersituaties. Ook dat spaart tijd. De leerkracht kiest de woorden die op dat moment nodig zijn, bijvoorbeeld de woorden *de melodie* en *het ritme* tijdens de muziekles; en *de omslag* en *de titel* bij het thema 'boeken'.

Meer weten over LOGO?

Kijk op de website logo3000.nl of stuur een mailtje naar info@logo3000.nl. Wij nemen dan zo spoedig mogelijk per mail of telefonisch contact met u op.

@LOGO_3000 LOGO 3000